Raadsinformatiebrief Landsmeer

Ter kennisneming

Datum B&W vergadering	17 januari 2023
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Boeijen
Documentkenmerk	27274-2022:695025 behorende bij zaak: 27274-2022
Bijlage(n)	Er zijn geen bijlagen.

Onderwerp: Jeugdbescherming

Aan de raad van Landsmeer,

Inleiding

Wij willen u met deze brief informeren over de verschillende ontwikkelingen die momenteel spelen rondom de jeugdbescherming en de jeugdbeschermingsketen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van jeugdbescherming en jeugdreclassering (JB en JR). Het gaat hierbij om verplichte hulp die een rechter kan opleggen aan kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Bijvoorbeeld omdat er een bedreiging is voor de veilige ontwikkeling van een kind (JB) of omdat de rechter besluit dat een jongere na een straf begeleiding nodig heeft (JR). Deze hulp (maatregel) wordt uitgevoerd door een gecertificeerde instellingen (GI). Deze instellingen hebben we samen met de regio's Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland ingekocht.

Toelichting

Zowel (boven)regionaal als landelijk zijn er verschillende ontwikkelingen. Hieronder gaan wij hier achtereenvolgens op in.

(Boven)regionaal: verscherpt toezicht Inspecties afgerond

Middels de raadsinformatiebrief 'Regiorapport verscherpt toezicht kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' (raadsvergadering 21 april 2022) bent u geïnformeerd over het vervolg van het verscherpt toezicht op de jeugdbescherming in Noord-Holland door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid. Aanleiding voor het verscherpt toezicht was dat in de jeugdhulpregio's in Noord-Holland[1] niet elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp en een vaste jeugdbeschermer kreeg. Hierop startten de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Justitie en Veiligheid (JenV) in juli 2021 een traject van interbestuurlijk toezicht (IBT). Vanuit het IBT kunnen de ministeries, bij niet tijdig voldoen aan de bestuurlijke afspraken in het kader van het verscherpt toezicht, ingrijpen en besluiten nemen voor de hele regio.

De Inspecties hebben op basis van hun laatste onderzoek, met als context de landelijke ontwikkelingen, het verscherpt toezicht ondertussen gestopt. Zoals zij aangeven in het Regiorapport 'verscherpt toezicht kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' van 22 september 2022, zien zij dat de samenwerking in Noord-Holland sterk is verbeterd en geborgd. Ook is er meer zicht op het aantal kinderen dat wacht op passende jeugdhulp en is er een doorbraakaanpak in de regio's gerealiseerd om kinderen tijdig passende hulp te bieden. Dit laatste lukt echter nog niet voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel. Dit heeft voor een belangrijk deel te maken met het personeelstekort in de jeugdsector.

Hiernaast geven de Inspecties opnieuw aan dat de Jeugd- en Gezinsbescherming (DJGB), nog niet voldoet aan de gestelde normen van tijdig een vaste jeugdbeschermer en een gedragen plan van aanpak. Zij zetten daarom het geïntensiveerd toezicht bij deze GI nog door. Mogelijk wordt het IBT op dit onderdeel ook nog doorgezet. Dit horen wij op 24 januari 2023 tijdens een gesprek met de ministeries.

[1] Amsterdam-Amstelland, Gooi- en Vechtstreek, Haarlemmermeer, IJmond, Noord-Kennemerland, Kop van Noord-Holland, West-Friesland, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland

Ondanks dat het verscherpt toezicht vanuit de inspecties is gestopt, beseffen we dat ons doel om voor alle kinderen met een maatregel tijdige passende hulp in te zetten, nog niet gehaald is. Onze inzet blijft erop gericht dit wel te realiseren. Met en binnen de context van de landelijke ontwikkelingen. Want de problemen in en voor de jeugdbescherming, waaronder het personeelstekort, is ook landelijk vol onder de aandacht.

Landelijke ontwikkelingen: brandbrieven, crisisaanpak jeugdbescherming en Toekomstscenario

De Inspecties hebben geconstateerd dat de crisis in de jeugdbescherming in Nederland voortduurt. Ze hebben verschillende landelijke en regionale onderzoeksrapporten gepubliceerd waar de knelpunten in de sector en binnen de gehele jeugdbeschermingsketen zijn beschreven. Een van de belangrijkste onderliggende knelpunten die in alle rapportages naar voren komt, is het gebrek aan voldoende personeel binnen de jeugdbescherming en jeugdhulp in brede zin. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en de schommelingen bij de inzet van het personeel bij de GI en jeugdhulpaanbieders kan moeilijk worden voldaan aan de normen. Ze concluderen dat de oorzaken, die voortkomen uit dit soort (landelijke) problemen, niet volledig voor rekening kunnen komen van de gemeenten en GI in Noord-Holland. Zij spreken het Rijk hierop aan. Naast de onderzoeksrapporten van de Inspecties zijn er ook verschillende brandbrieven gestuurd aan de minister vanuit de kinderombudsman, kinderrechter, Raad voor de Kinderbescherming, GI en de FNV in steeds steviger bewoordingen.

Crisisaanpak jeugdbescherming[2]

Naar aanleiding van de brandbrieven en onderzoeksrapporten is actie ondernomen en hebben de ministeries van J&V en VWS, VNG en de GI een crisisaanpak ontworpen. Daarmee is onder regie van het ministerie van J&V landelijk per direct ingezet op de volgende drie maatregelen:

1. De werkdruk verlagen bij GI middels extra middelen vanuit het ministerie en gemeenten ten behoeve van onder andere zij-instromers en meer ondersteuners. Deze werkdruk verlaging is ook nodig om te kunnen werken aan de beoogde structurele verbeteringen die uitgewerkt worden in het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming en de Hervormingsagenda Jeugd.
2. Kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel prioriteit geven bij de verdeling van jeugdhulp, mits de hulpvraag van kinderen zonder kinderbeschermingsmaatregel niet urgenter is. Ten behoeve hiervan wordt landelijk een afwegingskader ontwikkeld.
3. Blijven inzetten op het zoveel als mogelijk voorkomen dat kinderen instromen in de jeugdbescherming. Ouders en kinderen moeten zo vroeg mogelijk de juiste ondersteuning krijgen. Om dit te bereiken wordt de aandacht voor bestaanszekerheid geïntensiveerd en ingezet op het beperken van de instroom met complexe scheidingen. Voor dit laatste onderdeel wordt landelijk een triage instrument beproefd.

De crisisaanpak voor de jeugdbescherming wordt gezien als tijdelijke overbrugging totdat het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming 0-100 wordt geïmplementeerd.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming: Zaanstreek-Waterland één van de proeftuinen

In 2018 bleek uit de tussenevaluatie van de Jeugdwet onder andere dat het beschermingsstelsel niet effectief was en veel te lange doorlooptijden kende. Dit heeft geleid tot het landelijk programma Zorg voor de Jeugd. Het Toekomstscenario kind en –Gezinsbescherming 0-100 heeft daarin zijn oorsprong. Het Toekomstscenario is gezinsgericht, integraal en eenvoudig. Met als doel dat gezinnen niet meer doorgeschoven worden van de ene naar de andere ketenpartner, maar dat deze partners als team gaan samenwerken met het gezin en er één vast aanspreekpunt is vanuit het lokaal team. Ook is transparantie en goeie rechtsbescherming voor de gezinsleden een centraal onderwerp in het scenario.

Door de problemen in de huidige jeugdbeschermingsketen zet het Rijk in op versnelling van invoering van dit Toekomstscenario, waarvoor er eind 2024 een wetsvoorstel moet liggen. Tot die tijd wordt het Toekomstscenario beproefd en het ‘hoe’ verder uitgewerkt in elf landelijke proeftuinen. Zaanstreek-Waterland heeft subsidie toegekend gekregen en is nu één van de proeftuinen. De proeftuin bestaat, conform het landelijk Toekomstscenario, uit het inrichten van een klein veiligheidsteam bestaande uit professionals van de verschillende organisaties uit de jeugdbeschermingsketen[3] dat samen met professionals uit lokale teams een

2 Zie voor meer informatie:
- Tweede Kamerbrief mbt verbetering van de jeugdbeschermingsketen (14 september 2022)
- Tweede Kamerbrief uitvoering motie Ceder (11 november 2022)

3 Te weten Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming

nieuwe manier van werken en denken ontwikkelt. Met onder andere als uitgangspunt het integraal ondersteunen van gezinnen: verbinding leggen tussen hulp aan kinderen en hulp aan volwassenen, specialistische hulp nabij organiseren, het betrekken van de context van het gezinssysteem en van estafette- naar team samenwerking. De gemeente Zaanstad en Waterland zijn pilotgemeenten voor de proeftuin. De nieuwe manier van werken en denken wordt al doende ontwikkeld. De professionals starten caseload vrij en het aantal casussen in de proeftuin wordt langzaam opgebouwd zodat de professionals tijd en ruimte hebben om gezamenlijk al doende de nieuwe werkwijze te ontwikkelen en de gezinnen goed te ondersteunen. Transparantie en rechtsbescherming voor de gezinnen heeft hierbij de aandacht in de proeftuin. Hiernaast is de proeftuin er ook op gericht te leren van de verschillende lokale uitvoeringspraktijken in de regio. Insteek is, naast het leveren van een belangrijke bijdrage aan de verdere uitwerking van het landelijke Toekomstscenario, de beweging richting het Toekomstscenario met de proeftuin op gang te krijgen en daarmee per direct een meer optimale kind- en gezinsbescherming voor onze inwoners te realiseren.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer